

HISTORKA O SVĚTLUŠKÁCH V MONFERRATU

Tuhle přišel do obchodu páreček německých turistů, měli tři malé děti, co na všechno sahalo; žena mluvila italsky a při hovoru vyšlo najevo, že její manžel je entomolog. S úsměvem jsem jí řekl, že Monferrato je plné odporného hmyzu, ona to nepochopila (nebo předstírala, že nechápe), řekla něco německy manželovi, manžel nehnul ani brvou, já jsem se zastyděl, a abych to napravil, zeptal jsem se, jestli tu jsou na dovolené, nebo přijeli zkoumat překrásný monferratský hmyz.

Žena mi vysvětlila, že vyrazili z Düsseldorfu, aby zkoumali páření světlušky *luciola italica* (Linnaeus, 1767), já řekl, že mi to připadá skutečně zajímavé, ona řekla to ano, jen škoda, že v Monferratu už žádné světlušky nejsou.

Já pocítil jisté rozpaky, nevěděl jsem, co říct, nejradši bych se omluvil, nakonec jsem svalil vinu na znečištěné prostředí.

Žena přikývla, její manžel řekl ja, ja, může za to znečištěné prostředí, ona dodala, že za to mohou pesticidy, nadměrná zástavba a světelný smog.

Já jsem se cítil mnohem líp, jako bych k nadměrné zástavbě, rozstřikování pesticidů a světlenému smogu

každý den nepřispíval. Němci si koupili fén, já jim poradil, kam se jít najíst, poděkovali mi a odešli.

Když jsem osaměl, rozhodl jsem se jít s pravdou ven a povědět vám, proč v mém kraji už nejsou světlušky.

Ve věku poezie se v Monferratu ze zaprášeného křoví vynořoval kamenný anděl se zohaveným obličejem, zavřená brána, rozpadlá palisáda.

A jedna světluška, která unikla ze sítě na motýly.

Toulali jsme se po loukách vojtěšky se zavařovacími sklenicemi, chytali jsme světlušky, abychom si je otřeli o bílá trika a pak se dali do běhu, naše jména svítila v noční tmě, byli jsme rybářské loďky rychlé jako motorové čluny na zvlněné hladině temných polí, sledování kapesními dalekohledy z balkonů na severní polokouli.

Ostružiní, pavučina chvějící se ve větru, prašná cesta.

A přerývaný dech, zatímco jsme šplhali na kopec, kde byla větší tma, abychom se podívali na naši zemi rozdrolenou v létě.

Celá krajina byla oxidací luciferinu, při každém našem nádechu zmrazila zvířecí katalýza jednu žárovku v údolí, rozevírali jsme náruč a nechávali se hladit bombardováním bioluminiscentních enzymů.

V létě roku tisíc devět set devadesát čtyři, když věk poezie v Monferratu už drhnul, jsme po západu slunce vycházeli z domu a vyráželi do přírody chytat světlušky.

Jednoho pondělního odpoledne přijelo do Santa Stefana deset vědců z Cernu, šli si promluvit s městskou radou, protože potřebovali světlušky; starosta se jich zeptal jak jako světlušky, oni řekli no ano, světlušky, do detailů mu vysvětlili experiment, který hodlali provést, říkali, že z bioluminiscence je možné získat energii na zkoumání

gravitačních vln, pojednávali o tom celou hodinu, kreslili grafy, rozdávali informační brožurky.

Nepochopili jsme ani ň.

Nakonec se zeptali chápete to, odpověděli jsme jistě, za koho nás máte, závěrem nás vědci přesvědčili, že věk poezie je u konce, mrtvý, kaput, teď začal věk vědy, my říkali, že to chápeme, i když jsme nechápali ani ň, zeptali jsme se, jak s tím souvisí poezie, ti z Cernu se zeptali, jestli nám noční krajina ozářená světluškami nepřipadá poetická, odpověděli jsme ano, jak by ne; nuže, řekli vědci z Cernu, ty časy jsou pryč, teď světlušky potřebuje věda; zeptali jsme se, kolik světlušek potřebují, oni řekli spoustu, strašnou spoustu, kdybychom vám to číslo napsali, nevěšlo by se na papír, zeptali jsme se třeba miliardu, oni řekli zas to nepřehánějme, a tak jsme se zeptali kolik, kolik? Odpověděli milion, tři miliony, řekli jsme, že to není možné, tolik světlušek u nás není, vědci z Cernu řekli, že nám důvěřují, gravitační vlny jsou příliš důležité, my jsme to nepochopili, oni řekli, že budou platit od kila, my se zeptali kolik, oni vyslovili částku (tu jsme pochopili moc dobře), starosta souhlasil a ani nezkoušel smlouvat.

Věk vědy začal v Monferratu takhle.

Bylo dvanáctého června tisíc devět set devadesát čtyři, bylo po bouřkách, v potoce se vznášel jíl a barvil ho do šeda a můj otec nás poslal do krámu v centru, abychom koupili pět sítěk na motýly.

V obchodě nám prodavačka řekla, že jim došly, můj bratr řekl jak jako došly, mrzelo ho to, majitel obchodu se na nás trochu lítostivě podíval, řekl počkejte tady, když se vrátil, držel v ruce děravou síťku, položil ji na pult a řekl můžu vám prodat tuhle, můj bratr si ji prohlédl, byla v ní díra, kterou by prolezl i holub, obchodník řekl,

že ji můžeme snadno zalátat, můj bratr mu řekl, ať si zalátá díru do prdele, on se na nás chystal vrhnout, utekli jsme bez sítěk.

Když jsme to vyprávěli tátovi, zaklel, pak vzal drátěné ramínko, roztáhl ho, aby tvořilo kruh, vzal násadu od hrábí, kousek látky, přikázal mámě, aby tu látku našila kolem ramínka; zlikvidoval pět ramínek, dvoje hrábě a tři rýče, máma našila pět kusů látky a večer jsme s našimi podomácku vyrobenými sítkami na motýly vyrazili na světlušky. Abychom to líp pochopili, vědci z Cernu nám řekli, že musíme udělat světluščí vinobraní, předstírejte, že světlušky jsou vinné hrozny, řekli, někdo se zeptal, jestli se světlušky vylisují stejně jako vinné hrozny, vědci z Cernu řekli ne, ale to, co se světluškami uděláme, není vaše starost.

A tak jsme vyrazili sklízet světlušky, akorát místo nůžek jsme měli sítky na motýly.

Můj táta nesl na zádech putnu, vymyslel způsob, jak ji přiklopit víkem, aby světlušky nemohly uletět, až budou uvnitř, my měli školní batohy plné zavařovaček, máma byla pověřena držetím baterky.

Když jsme vyšli z domu, potkali jsme sousedy, šli jsme společně až na náměstí, Gabriele měl zbrusu novou sítku na motýly, cvičil se v chytání světlušek tím, že jí mával cikcak ve vzduchu, jako by to byl fleret a on šermíř, jeho táta mu dával instrukce, říkal, že pohyb zápěstí je rozhodující, pevné předloktí a ohebné zápěstí, Gabriele přikyvoval, jeho táta mu říkal tak se ukaž, Gabriele sítkou zavlnil, mrskal zápěstím, jeho táta mu říkal to není ono, dej to sem, vytrhl mu sítku z ruky a řekl já ti to předvedu, pronásledoval mouchu nebo můru, zkoušel ji chytit do sítky, nepodařilo se mu to, říkal no jo, se světluškama je

to mnohem jednodušší, světlušky jsou jednodušeji hmyz a neznají člověka, takže nejsou ostražitý.

Když jsme dorazili na náměstí, vypadalo to tam jako na jarmarku. Byly tam traktory a vlečky plné prázdných puten, obyvatelstvo vzalo tu záležitost s vinobraním vážně.

Vědci z Cernu samozřejmě objeli všechny obce v kraji, všude stejná písnička, takže noc dvanáctého června devatenáct set devadesát čtyři vstoupila v celém Monferratu do dějin jako první noc světluščího vinobraní, konec věku poezie a začátek věku vědy.

Fungovalo to takhle.

Na neobdělaném poli na předměstí Asti zřídili v obrovských kontejnerech laboratoř, lidé k ní přicházeli pěšky, přijížděli autem nebo na traktoru, vypouštěli světlušky do příslušné nádrže a každé tři hodiny vyrazilo pět nebo šest kamionů plných světlušek směrem do švýcarského Meyrinu.

Věk poezie skončil, můj táta si chtěl koupit Fiat Croma Turbodiesel a my trávili naše letní noci sklizní světlušek, abychom našetřili peníze.

Táta tvrdil, že zná ta nejlepší místa, mířili jsme až k zátočině potoka, říkal uvidíte, tohle místo znám jen já, když jsme k zátočině dorazili, byla tam polovina vesnice. Táta se díval na cizí putny plné světlušek, klel a říkal dobrá, znám ještě jedno místo. Kráčeli jsme mezi slunečnicovými poli a táta říkal šup, nachejtejte jich pár i při chůzi, my jsme se činili a pár světlušek jsme ulovili, čtyřicet nebo padesát, táta říkal prima, ale za tohle si nekoupím ani zpětný zrcátko, počkejte, až dorazíme k tý opuštěné vile.

Opuštěná vila měla zavřenou bránu a v jedné nice stála socha anděla.

Přelezli jsme rozpadlou palisádu, dostali se do velké zahrady té opuštěné vily, byla tam druhá polovina vesnice.

Táta se díval na putny, klel, odvedl nás jinam.

Z těch nocí si pamatuju mámu, která nám třela světlušky o záda, aby nás ve tmě viděla, táta jí říkal přestaň s nima takhle plejtvat, jsou vzácný, máma na nás mrkala, když bioluminiscence na zadní straně triček vyprchala, vzala další světlušky a znovu je třela, říkala mojí sestře, že jí na tričko napíše první báseň světlušším inkoustem, ti z Cernu tvrdili, že věk poezie skončil, ale ona tomu nevěřila, říkala, že poezii tvoří putny a kamiony, síťky na motýly a Fiaty Croma Turbodiesel, táta říkal přestaň s tou pitomou poezií, máma brala světlušky a třela je sestře o triko, psala svou báseň, protože věda jí byla ukradená, používala světlušky jako zápalky a ta noc byla léto v údolí, tmavá a vlhá a ozářená tisíci divokých bioluminiscencí.

Na konci léta tisíc devět set devadesát sedm už tam žádné světlušky nebyly, krajina byla temná jako prostor oddělující kupu galaxií v Panně a táta si koupil Fiat Croma Turbodiesel.

Vědci z Cernu odjeli, v Santu Stefanu jsme na světlušky zapomněli, ale vybudovali jsme tenisové kurty, oprávil střechy, vyhloubili bazény, zasadili jsme vinnou révu a zeleninu a stromy podél náměstí, zrekonstruovali jsme půdy a sklepy; ti z Cernu se po pěti letech vrátili, aby nám řekli díky, experiment skončil nezdarem, ale vy jste odvedli dobrou práci, my jsme řekli jak jako nezdarem, oni řekli no ano, cesta vědy je lemována nezdary, ale právě díky těmto nezdarům jednoho dne dosáhneme našeho cíle.

A tak jsme vstoupili do věku bez poezie, bez vědy, bez světlušek.